

Værd at se i Munkebo

DRÆBY – EN AF SOGNETS TO BYER

Navnet "Dræby" er afledt af "drag" eller "drægh", som betyder et smalt område eller tange, men også et træksted for skibe. Før den nye amtsvej uden om Dræby blev anlagt i 1937, gik landevejen til Odense gennem Munkebo og Dræby nemlig ad nuværende Fjordvej og Dræbyvej. Og før 1818, hvor den første inddæmning

Som et minidanmark med Jylland og øer lå Dræby Fed i Odense Fjord før inddæmningerne i 1800-tallet. Den røde streg markerer trækstedet

af den inderste vig af Odense Fjord var afsluttet, stod fjorden helt op til hvor Dræbyvej nu rammer Kystvejen, og hvor terrænet, som det ses, stadig er fladt. Der var således kun omkring 800 m. mellem Odense Fjord og Keritinge Nor, så her kan sagtens have været et "drag".

Byen nævnes som "Dreyby" første gang i 1418, men dens navn peger bagud mod Vikingetiden. I byens vestlige ende lå oprindeligt en hovedgård, Dræbygård, på det sted hvor nu Vestergård og nuværende Dræbygård ligger. Resterne af voldstedet anes stadig i området bag gårdene, og fjorden gik her næsten helt ind til Dræby.

Hovedgårdens rolle i sognet blev i slutningen af 1500-tallet overtaget af den ligeledes forsvundne Trællerupgård samt Østergård. Chr. 4. opkøbte i 1640 Trællerupgård med tilliggende jord for at oprette Ulriksholm, der efterfølgende, sammen med Østergård, ejede gårdene i Dræby frem til overgangen til selveje i begyndelsen af 1800-tallet.

Dræby er en såkaldt reguleret vejby, det vil sige en landsby hvor gårdene fordeles sig regelmæssigt på begge sider af en vej, en type der er ret sjælden på Fyn.

Byens jord på de 3 marker, Fedemarken, Dysse Mark og Lunds Mark blev udskiftet, eller omfordelt, i 1797. Man valgte den såkaldte stjerneudskiftning som tillod de fleste af byens gårde at blive liggende hvor de lå. Dele af nuværende "Vingården" og "Ellekærgård" på Dræbyvej stammer helt fra den tid. Anlægget af amtsvejen uden om Dræby i 1937 og sløjfningen af hegn har betydet, at markernes stjerneformede fordeling ikke ses tydeligt mere, men på et luftfoto eller målebordsblad ses stjernemønstret ganske klart.

I årene 1818-1874 inddæmmedes et stort lavvandet område af fjorden, hvorved de mange småøer blev landfaste og sognets areal øgedes med ca. 20%.

Dræby og Munkebo, sognets to landsbyer, var befolkningsmæssigt omtrent lige store indtil 1950'erne, da anlægget af Lindøværftet vendte op og ned på tingene. Munkebo var kirkebyen, men Dræby havde flere gårde, jernbanestation, telefoncentral, smede-, møbel-, maskin- og madrasfabrik samt et gartneri. Her havde Højre også et forsamlingshus eller "klub", som modstykke til Munkebos forsamlingshus, som Venstre stod bag. Hertil kom skalleproduktion på øen Tornø, der på et tidspunkt var kommunens største arbejdsplads. Hvervet som sognefoged tilhørte helt til embedets afskaffelse i 1970 altid en Dræbymand.

Fra 1960'erne ramte landsbydøden Dræby. Jernbanen blev nedlagt i 1966, og gradvist måtte de handlende give op og dreje nøglen om. Den sidste butik lukkede i 1984, men sporene er ikke slettet, og byen har fundet sin nye puls som seværdig landsby.

Dræbyvej nr. 11

Dræbyvej nr. 15

Dammen ved Dræbyvej mellem "Rosengården" og "Allégården" syd for byen er en oprindelig branddam. I 1916-17 fik sognerådet af stiftamtet tilladelse til at sløjfe dens status som branddam mod at der opsattes en pumpe, der kunne betjenes af 2 mand. Området var oprindeligt gadejord, det vil sige landsbyens fællesjord, men sidst i 1980'erne tilskødde kommunen jorden til Allégården. Det nuværende område ved pumpen er med ejerens tilladelse anlagt af Dræby Beboerforening sidst i 1990'erne.